

REPUBLIKA E KOSOVËS
ZYRA E AUDITORIT TË PËRGJITHSHËM

Nr. i Dokumentit: 21.14.1-2014-08

RAPORTI I AUDITIMIT
PËR PASQYRAT FINANCIARE TË MINISTRISË PËR
KOMUNITETE DHE KTHIM PËR VITIN E PËRFUNDUAR MË 31
DHJETOR 2014

Prishtinë, qershor 2015

Zyra e Auditorit të Përgjithshëm kryen auditime të rregullsisë dhe të performancës. Auditori i Përgjithshëm në Detyrë është kreu i Zyrës së Auditorit të Përgjithshëm, i cili ka rreth 145 të punësuar. Auditori i Përgjithshëm dhe Zyra e Auditorit të Përgjithshëm janë të pavarur dhe çertifikon rreth 90 Pasqyra Vjetore Financiare çdo vit, derisa ndërmarrin edhe forma të tjera të auditimit.

Misioni ynë është që të kontribuojmë në menaxhim të shëndoshë financiar në administratë publike. Ne do të kryejmë auditime cilësore në përputhje me standardet e njohura ndërkombëtare të auditimit në sektorin publik dhe praktikatat e mira evropiane. Ne do të ndërtojmë besim në shpenzimin e fondeve publike. Ne do të luajmë një rol aktiv në sigurimin e interesit të taksapaguesve dhe palëve tjerë të interesit në rritjen e llogaridhënies publike.

Raportet e nxjerra nga Zyra e Auditorit të Përgjithshëm promovojnë drejtpërsëdrejti llogaridhënien pasi ato ofrojnë bazë për ti kërkuar llogari menaxherëve të çdo organizate buxhetore.

Auditori i Përgjithshëm në Detyrë ka vendosur në lidhje me opinionin e auditimit dhe raportin mbi Pasqyrat Vjetore Financiare të Ministrisë për Komunitete dhe Kthim në konsultim me Asistent Auditorin e Përgjithshëm, Ibrahim Gjylderen, i cili e ka mbikëqyrur auditimin.

Raporti dhe opinionin i lëshuar janë rezultat i auditimit të kryer nën menaxhimin e Drejtorit të Auditimit, Valbon Bytyqi, i mbështetur nga, Enver Boqolli (Udhëheqës Ekipi), Ejup Simnica (Anëtar i ekipit).

TABELA E PËRMBAJTJES

Përmbledhje e përgjithshme	4
1 Fushëveprimi i auditimit dhe metodologjia	6
2 Pasqyrat vjetore financiare dhe obligimet e tjera për raportimin e jashtëm	8
3 Rekomandimet e vitit paraprak	9
4 Qeverisja	10
Shtojca I: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZAP	23
Shtojca II: Rekomandimet e vitit paraprak	26

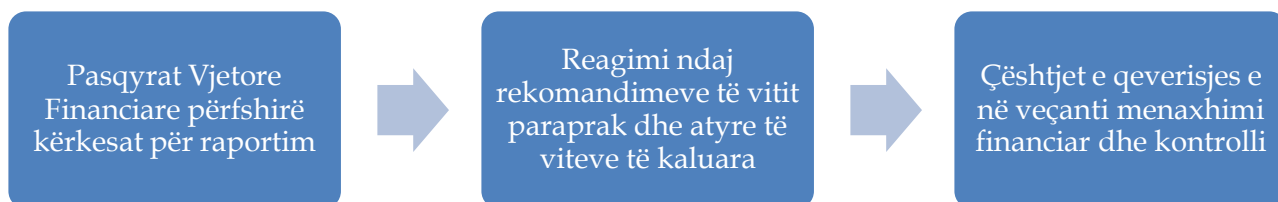
Përmbledhje e përgjithshme

Hyrje

Ky raport përmbledh çështjet kryesore që dalin nga auditimi ynë i pasqyrave vjetore financiare të Ministrisë për Komunitete dhe Kthim për vitin 2014 – i cili e përcakton Opinionin e dhënë nga Auditori i Përgjithshëm. Unë do të doja të falënderoja Ministrin dhe stafin e tij për ndihmën e tyre gjatë procesit të auditimit.

Ekzaminimi i pasqyrave vjetore financiare për vitin 2014 u ndërmor në përputhje me standardet e njohura ndërkombëtarisht të auditimit në Sektorit Publik (SNISA) të nxjerra nga INTOSAI. Qasja jonë ka përfshirë testet dhe procedurat, të cilat ne menduam se ishin të nevojshme për të arritur në një opinion lidhur me pasqyrat financiare. Qasja e ndërmarrë është paraqitur në Memon e Planifikimit të Auditimit, e datës 03.10.2014.

Auditimi ynë është fokusuar në:

Niveli i punës së kryer nga Zyra e Auditorit të Përgjithshëm për të përfunduar auditimin për vitin 2014 pasqyron drejtpërsëdrejti cilësinë e kontrollit të brendshëm të zbatuar nga menaxhmenti.

Opinion

Shtojca I shpjegon llojet e ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ana e Auditorit të Përgjithshëm. Opinioni i auditorit të përgjithshëm është:

Sipas opinionit tonë pasqyrat financiare prezantojnë një pamje të drejtë dhe të vërtetë në të gjitha aspektet materiale.

Ne dëshirojmë të tërheqim vëmendjen tuaj në faktin se investimet e bëra për komunat dhe komunitetin të cilat nuk janë regjistruar si pasuri e MKK-së si dhe nuk ishte bartur te përfituesi si pasuri financiare. Gjithashtu detyrimet kontingjente nuk ishin shpalosur në pasqyra financiare.

Regjistri i pasurive si dhe detyrimet kontingjente nuk kanë ndikim në ndonjërin prej dy Pasqyrave Vjetore Financiare ('Pranimet dhe Pagesat në Para të Gatshme' dhe 'Krahasimi i Buxhetit me Shumat Aktuale'), në pajtim me IPSAS në bazë të kontabilitetit të parësë së gatshme.

(SNISA 200/1706 Opinion i Pamodifikuar me Theksim të Çështjes).

Konkluzioni i përgjithshëm

Ne kemi gjetur se Ministria për Komunitete dhe Kthim ka zbatuar disa kontrole të brendshme efektive për të siguruar se sistemet financiare funksionojnë siç duhet dhe ne kemi qenë në gjendje të marrim siguri nga këto kontrole për një pjesë të fushave në kuadër të pasqyrave financiare.

Pavarësisht progresit të bërë, në disa fusha nevojiten përmirësime të mëtutjeshme. Konkluzionet dhe rekomandimet tona kryesore janë:

Përgjigja e Ministrit – auditimi 2014

Të gjeturat e detajuara dhe konkluzionet e auditimit në këtë raport janë marrë në konsideratë nga Ministri.

1 Fushëveprimi i auditimit dhe metodologjia

Është përgjegjësi e Ministrisë për Komunitete dhe Kthim (MKK) të përgatisë Pasqyrat Vjetore Financiare (PVF) sipas Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit në Sektorin Publik (SNKSP) për “Raportimin Financiar në bazë të Kontabilitetit të Parasë së Gatshme” dhe kërkesave të tjera specifike. Zyra e Auditorit të Përgjithshëm (ZAP) është përgjegjëse për kryerjen e auditimit të rregullsisë që përfshin ekzaminimin dhe vlerësimin e pasqyrave financiare dhe të dhënave tjera financiare si dhe të shprehemi:

- nëse PVF japin një pamje të drejtë dhe të vërtetë të llogarive dhe çështjeve financiare për periudhën e auditimit;
- nëse të dhënat financiare, sistemet dhe transaksionet janë në pajtim me ligjet dhe rregulloret në fuqi;
- për përshtatshmërinë e funksioneve të kontrollit të brendshëm dhe të auditimit të brendshëm; dhe
- për të gjitha çështjet të cilat dalin apo kanë të bëjnë me auditimin.

Ne kemi shqyrtuar kontrollet menaxheriale, për të përcaktuar shkallën deri ku mund të mbështetemi në to, për përcaktimin e testimit të hollësishëm, i cili është i nevojshëm për të siguruar nivelin e nevojshëm të dëshmive, për të mbështetur opinionin e Auditorit të Përgjithshëm (AP). Aktivitetet e menaxhmentit përcaktojnë edhe fokusin e auditimit tonë të pajtueshmërisë dhe auditimit të qeverisjes së mirë të cilat nuk kanë ndikim të drejtpërdrejtë në opinion.

Qasja jonë audituese ndaj qeverisjes fokusohet në vlerësimin e veprimeve të ndërmarra nga menaxhmenti me qëllimin për të siguruar menaxhim financiar dhe kontroll efektiv si dhe në vlerësimin e rezultateve të këtyre veprimeve në dhënien në mënyrë efikase të produkteve operative cilësore. Për sistemet individuale financiare, ne kërkojmë të identifikojmë nivelin në të cilin funksionojnë kontrollet aktuale. Shembull i një aktiviteti mund të jetë monitorimi i ndërmarrë nga menaxhmenti ose nga nivele më të ulëta të kontrolleve operative. Ne konsiderojmë nëse kontrollet janë të dizajnuara mirë, nëse janë implementuar sipas planit dhe nëse operojnë në mënyrë efektive. Për këtë nevojitet një vlerësim i strukturave, proceseve dhe linjave të llogaridhënies të prezantuara nga menaxhmenti, përfshirë këtu edhe rolin e Auditimit të Brendshëm dhe të Komitetit të Auditimit si dhe kontrollet e brendshme të sistemit.

Pjesët e mëposhtme ofrojnë një përmbledhje më të detajuar të të gjeturave tona të auditimit me theks të veçantë në vëzhgimet dhe rekomandimet në çdo fushë të rishikimit. Një vlerësim i mënyrës se si Menaxhmenti i ka adresuar rekomandimet e bëra në vitin 2013 mund të gjendet në Shtojcën II.

Për të qenë më i plotë, ne kemi përfshirë çështjet e identifikuar gjatë auditimit të ndërmjetëm aty ku ato kanë mbetur relevante. Në fazën e auditimit të ndërmjetme ne ofrojmë këshilla me qëllim që të mundësojmë ndërmarrjen e veprimeve përkatëse para prodhimit të PVF-ve dhe para auditimit final.

Të gjeturat tona janë definuar si:

Të prioritetit të lartë – Çështje të cilat mund të rezultojnë në dobësi materiale në kontrollin e brendshëm dhe ku veprimi i marrë do të ofrojë mundësinë për përmirësimin e efikasitetit dhe efektivitetit të kontrolleve të brendshme; dhe

Të prioritetit të mesëm - Çështje të cilat mund të mos rezultojnë në dobësi materiale, por ku veprimi i marrë do të ofrojë mundësinë për përmirësimin e efikasitetit dhe efektivitetit të kontrolleve të brendshme.

Të gjeturat që konsiderohen si me prioritet të ulët do ti raportohen veçmas stafit të financave.

Procedurat tona kanë përfshirë një rishikim të kontrolleve të brendshme dhe sistemeve të kontabilitetit dhe teste substanciale të shoqëruara me to vetëm deri në atë masë që konsiderohet e nevojshme për kryerjen efektive të auditimit. Të gjeturat e auditimit nuk duhet të konsiderohen sikur përfaqësojnë një pasqyrë gjithëpërfshirëse të gjitha dobësive të cilat ekzistojnë, apo edhe të gjitha përmirësimeve që mund të bëhen në sistemet dhe procedurat që kanë funksionuar.

2 Pasqyrat vjetore financiare dhe obligimet e tjera për raportimin e jashtëm

Përshkrimi

Rishikimi ynë i PVF merr parasysh pajtueshmërinë me kornizën raportuese si dhe cilësinë dhe saktësinë e informacionit të regjistruar në pasqyrat financiare. Ne gjithashtu e marrim parasysh deklaratën e bërë nga Zyrtari Kryesor Administrativ (ZKA) dhe Zyrtari Kryesor Financiar (ZKF), kur draft PVF-të të dorëzohen në Qeveri.

Deklarata në lidhje me prezantimin e PVF përfshin një numër të pohimeve për sa i përket pajtueshmërisë me kornizën raportuese dhe cilësinë e informacionit në kuadër të pasqyrave financiare. Disa deklarata kanë për qëllim t'i ofrojnë Qeverisë sigurinë se të gjitha informatat relevante janë ofruar për të siguruar se mund të ndërmerret një auditim gjithëpërfshirës.

Konkluzioni i përgjithshëm

MKK më përjashtim të raportit të vetëvlerësimit, ka arritur të dorëzoj me kohë të gjitha raportet të cilat kërkohen me kornizën e aplikueshme ligjore. PVF-të ishin të përgatitura në pajtim të plotë me kërkesat e SNKSP “Raportimi Financiar sipas Kontabilitetit të Parasë së Gatshme” dhe Rregullores MF – Nr. 03/2013. Përjashtim nga kjo bëjnë disa çështje që kanë të bëjnë me shpalosjet në PVF.

2.1 Opinioni i Auditimit

Sipas opinionit tonë pasqyrat financiare *prezantojnë një pamje të drejtë dhe të vërtetë* në të gjitha aspektet materiale.

Ne dëshirojmë të tërheqim vëmendjen tuaj në faktin se investimet e bëra për komunat dhe komunitetin të cilat nuk janë regjistruar si pasuri e MKK-së si dhe nuk ishte bartur te përfituesi si pasuri financiare. Gjithashtu detyrimet kontingjente nuk ishin shpalosur në pasqyra financiare.

Regjistri i pasurive si dhe detyrimet kontingjente nuk kanë ndikim në ndonjërin prej dy Pasqyrave Vjetore Financiare (‘Pranimet dhe Pagesat në Para të Gatshme’ dhe ‘Krahasimi i Buxhetit me Shumat Aktuale’), në pajtim me IPSAS në bazë të kontabilitetit të parasë së gatshme.

(SNISA 200/1706 Opinion i Pamodifikuar me Theksim të Çështjes).

2.2 Pajtueshmëria me PVF dhe kërkesat tjera për raportim

Përshkrimi

PVF-të e MKK-së, përfshirë edhe të gjitha kërkesat tjera për raportim duhet të jenë në përputhje me kornizën e caktuar raportuese. Ne kemi marrë parasysh:

- Kërkesat e LMFP-së nr. 03/L-048 dhe ndryshim plotësimet e tij;
- Pajtueshmërinë me Rregullën MF - nr. 03/2013 për PVF-të e organizatave buxhetore;
- Kërkesat e rregullores nr. 01/2013/MF - Shpenzimi i parave publike;
- Kërkesat e rregullores MF-nr. 02/2013 për menaxhimin e pasurive jo financiare të organizatave buxhetore;
- Kërkesat nga rregulla financiare nr.02/2013/MF për raportimin e obligimeve të papaguara të organizatave buxhetore; dhe
- Kërkesat e procedurave të Menaxhimit Financiar dhe të Kontrolleve (MFK).

Në draft PVF-të e vitit 2014 kishte nevojë që të bëheshin disa korrigjime, përfshirë shpalosjet, për të cilat ne këshilluam menaxhmentin e MKK-së. Menaxhmenti i MKK-së ka marrë veprime të menjëhershme dhe i ka bërë disa korrigjime të nevojshme. Megjithatë edhe më tutje informatat e shpalosura rreth pasurive dhe detyrimeve kontingjente nuk janë të plota.

Te kërkesat tjera për raportim, MKK ka dorëzuar të gjitha raportet e kërkuara më përjashtim të raportit të vetëvlerësimit. Kjo është e shpalosur më gjerësisht në kapitullin 4.1. Qeverisja e mirë.

3 Rekomandimet e vitit paraprak

Konkluzioni i përgjithshëm

MKK ka adresuar pjesën më të madhe të rekomandimeve të dhëna në raportin e auditimit për vitin 2013. Ne inkurajojmë menaxhmentin që të merr masat dhe veprimet e duhura për të adresuar edhe rekomandimet e këtij viti.

Përshkrimi

Raporti ynë i auditimit për PVF-të e MKK-së për vitin 2013, ka rezultuar me gjashtë rekomandime kryesore. MKK kishte përgatitur një plan veprimi ku paraqitet mënyra se si do të adresohen të gjitha rekomandimet.

Nga rekomandimet e dhëna, pesë janë adresuar plotësisht, ndërsa një nuk është adresuar ende. Për një përshkrim më të plotë të rekomandimeve dhe mënyrës se si janë adresuar ato, shihni Shtojcën II.

Rekomandimi

Ne nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

4 Qeverisja

Konkluzioni i përgjithshëm

Aspektet kyçe të kornizës së qeverisjes janë adresuar nga MKK si në vijim:

- Vetëvlerësimi – nuk është bërë nga MKK për vitin 2014. Vetëvlerësimi mund t'i shërbejë si një pikënisje për të përmirësuar performancën e saj në fushat ku paraqitet si e nevojshme;
- Menaxhimi i rrezikut – MKK ende nuk ka krijuar procedura formale për të identifikuar dhe menaxhuar rreziqet në nivel të organizatës;
- Raportimi i menaxhmentit – është bërë në baza të rregullta në të cilat është diskutuar në detaje menaxhimi i buxhetit dhe çështje tjera rreth aktiviteteve operative; dhe
- Sistemi i Auditimit të brendshëm - Njësia e Auditimit të Brendshëm (NJAB) kishte realizuar disa raporte të auditimit për menaxhmentin, duke i prioritetizuar fushat më rrezik më të lartë. Ato ofruan një pasqyrë të qartë mbi nivelin e sigurisë së kontrolleve.

Ne kemi gjetur se MKK ka zbatuar disa kontrolle të brendshme efektive për të siguruar se sistemet financiare funksionojnë siç duhet dhe ne kemi qenë në gjendje të marrim siguri nga këto kontrolle për një pjesë të fushave të PVF-ve.

Mirëpo, mbetet hapësirë për t'i përmirësuar kontrollet mbi planifikimin dhe menaxhimin e buxhetit. Më tutje kontrollet shtesë nevojiten edhe në menaxhimin dhe evidentimin e pasurisë (tjetërsimin e pasurisë), si dhe në menaxhimin e detyrimeve kontingjente.

Derisa nga aspekti i rëndësisë më të ulët kontrolle shtesë nevojiten edhe në menaxhimin e shpenzimeve (kryesisht shpenzimeve të realizuara me prokurim), menaxhimin e personelit si dhe në menaxhimin e subvencioneve.

4.1 Qeverisja e mirë

Qeverisja ka të bëjë me sistemin me të cilin organizatat udhëhiqen dhe kontrollohen. Një qeverisje e mirë efektive kërkon një planifikim të fortë, aranzhime të monitorimit dhe raportimit të cilat i adresojnë qartë rreziqet operative dhe strategjike me të cilat ballafaqohet organizata.

Çështja 1 - Mos plotësimi i formës së vetëvlerësimit të menaxhimit financiar dhe kontrollit – Prioriteti i lartë

E gjetura	<p>Vetëvlerësimi është pjesë esenciale e zhvillimit dhe zbatimit të MFK-së në kuadër të organizatave buxhetore (OB). Ky mjet kërkon nga menaxhmenti dhe personeli që ka përgjegjësi në MFK, të testojnë veten për efektivitetin e sistemeve të tyre të menaxhimit financiar dhe kontrollit në përkrahjen e objektivave të tyre të punës.</p> <p>Me Rregullin e Thesarit nr. 1 për MFK-në, OB-të obligohen që çdo vit të plotësojnë formën e vetëvlerësimit dhe ta dorëzojnë në thesar gjatë janarit, mirëpo MKK nuk ka arrit që ta plotësojë këtë formë. Gjithashtu ata nuk kishin arritur të krijojnë një regjistër për identifikimin e rreziqeve në kuadër të aktiviteteve operationale të saj.</p>
Rreziku	<p>Në mungesë të plotësimit të raportit të vetëvlerësimit si dhe regjistrit të rreziqeve, OB rrezikon që të mos arrijë t'i identifikojë fushat në të cilat ka nevojë për përforsimin e kontrolleve të brendshme.</p>
Rekomandimi 1	<p>Ministri duhet të sigurojë se në vitet në vijim do të plotësojnë raportin e vetëvlerësimit si dhe regjistrin e rreziqeve në pajtueshmëri me kërkesat e MFK-së.</p>

4.2 Planifikimi dhe realizimi i Buxhetit

Përshkrimi

Ne i kemi shqyrtuar burimet e fondeve buxhetore për MKK dhe shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike. Kjo është paraqitur në tabelat e mëposhtme:

Tabela 1. Burimet e fondeve buxhetore – realizimi ndaj buxhetit (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final ¹	2014 Realizimi	2013 Realizimi	2012 Realizimi
Burimet e Fondeve:	7,186,000	7,149,587	7,088,790	6,772,917	6,757,844
Granti i Qeverisë -Buxheti	7,186,000	7,149,587	7,088,790	6,567,575	6,282,829
Donacionet e jashtme	0	0	0	205,342	475,015

Në vitin 2014, MKK ka shpenzuar rreth 99% të buxhetit final ose 7,088,790€, më një përmirësim për 7% krahasuar më vitin 2013.

Tabela 2. Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike- realizimi ndaj buxhetit (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final	2014 Realizimi	2013 Realizimi	2012 Realizimi
Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike:	7,186,000	7,149,587	7,088,790	6,772,917	6,757,844
Pagat dhe Mëditjet	526,159	599,221	597,693	506,521	490,504
Mallrat dhe Shërbimet	675,543	582,213	580,583	302,920	305,224
Shërbimet komunale	54,298	38,153	25,525	28,445	33,489
Subvencionet dhe Transferet	300,000	300,000	297,882	300,000	299,996
Investimet Kapitale	5,630,000	5,630,000	5,587,107	5,635,031	5,628,631

Shpjegimet rreth ndryshimeve në kategoritë buxhetore janë dhënë si në vijim:

- Buxheti për paga dhe mëditje ka pësuar një rritje për 73,062€. Kjo rritje ka ardhur si rezultat i vendimit të Qeverisë për rritje të pagave me 25% i aplikuar nga muaji prill;
- Te mallrat dhe shërbimet si dhe te shërbimet komunale buxheti ishte reduktuar për 109,476€, e cila ishte rrjedhojë e vendimit të Qeverisë²; dhe
- Në kategoritë, subvencione dhe transfere dhe investime kapitale nuk kishte ndryshime në mes të buxhetit fillestar dhe atij final.

¹ Buxheti Final – buxheti i aprovuar nga Kuvendi që është përshtatur vazhdimisht nga Ministria e Financave

² Vendimi nr.07/172, i datës 27.02.2014 për kursimin e shpenzimeve prej 15% të buxhetit.

Sipas tabelave të prezantuara shihet se shpenzimet ishin bërë në përputhje me buxhetin. Mirëpo, ne vërejtëm disa parregullsi gjatë evidentimit të shpenzimeve si dhe ndryshimeve të theksuara të projektet për investime kapitale.

Çështja 2 – Planifikim jo i mirë i buxhetit – Prioriteti i lartë

E gjetura

Më Ligjin e buxhetit vjetor për vitin 2014, ishin parashikuar tri projekte si vazhdimësi nga vitet paraprake (afatgjatë) dhe një projekt i ri (Ndërtimi i Rugës në Gurakoc 200,000€). Projekti i ri nuk ishte kontraktuar, mirëpo e gjithë vlera ishte transferuar në projektin ekzistues “Projektin për Kthim”. Të gjitha shpenzimet për investime kapitale janë bërë nga vlera e buxhetuar për tri projektet afatgjata.

Si rrjedhojë e planifikimit jo të mirë sipas Ministrisë ishte paraqitur nevoja të realizohen projekte të cilat nuk ishin në buxhetin vjetor për investime publike dhe në planin vjetor të prokurimit. Këto projekte i kemi paraqitur në vijim:

- Asfaltimi i Rugës në Fshatin Bllagajë, Pejë, në vlerë 49,452€;
- Asfaltimi i Rugës në Qendër të Shtërpçës, në vlerë 89,003€;
- Implementimi i Kanalizimit, Pastrimi i Përroit– Fshati Bosce, Kamenicë, në vlerë 33,795€;
- Rregullimi i Pullazit të Kishës Ortodokse Shën Arhigjakona Stefana në Brezovicë, Shtërpçë, në vlerë 11,999€;
- Asfaltimi i Rugës në Fshatin Bitinja e Ulët – Shtërpçë, me vlerë 42,556€;
- Instalimi i Nxehjes Qendrore në Kishën Shën Nikolla – Prishtinë, me vlerë 18,496€; dhe
- Rregullimi i Rugës në Shtërpçë, pjesa I, në vlerë 38,500€.

Më tutje, MKK në 14 raste të analizuara kishte përfunduar punë dhe shërbime tjera (kryesisht ndërtimi i shtëpive për komunitete) në mungesë të buxhetit të duhur për pagesën e tyre. Puna dhe materiali në vlerë prej 811,207€ ishte pranuar gjatë vitit 2014, mirëpo faturat për to nuk ishin pranuar. Kjo do të jetë barrë për buxhetin e vitit 2015.

Rreziku

Shpenzimi i parasë publike për projekte kapitale të pa buxhetuara përveç se nuk është në pajtim me ligjin për ndarje buxhetore dhe mund të krijojë mungesë transparence dhe probleme financiare.

Rekomandimi 2

Ministri duhet të shtojë masat e kontrollit mbi menaxhimin e financave, në mënyrë që gjatë hartimit të buxhetit për projekte kapitale të bëhet një analizë më detaje lidhur me përcaktimin e nevojave dhe mundësive për realizimin e tyre.

Çështja 3 - Regjistrimi i shpenzimeve në kategoritë dhe kodet jo adekuate - Prioriteti i mesëm

E gjetura	<p>Regjistrimi i shpenzimeve për subvencione dhe transfere dhe atyre për mallra dhe shërbime nuk ishte bërë në pajtueshmëri me rregullat e thesarit UA nr. 2005/8. Kjo është shpalosur si në vijim:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Shpenzimet e transportit në vlerë totale 9,972€ (bartja e punëtorëve në relacionin Prishtinë - Fushë Kosovë dhe anasjelltas) sipas natyrës i takojnë mallrave dhe shërbimeve, mirëpo ato janë ekzekutuar dhe raportuar te subvencionet dhe transferet; dhe • Shpenzimet për telefoni mobile në vlerë 6,642€ (të cilat sipas rregullave të thesarit i përkatësin kategorisë së mallrave dhe shërbimeve), ishin paguar dhe raportuar në kodin ekonomik të shpenzimeve të telefonisë fikse (kategoria e komunalive).
Rreziku	<p>Planifikimi dhe realizimi i shpenzimeve në kategori të gabuar shpie në raportim financiar të cilësisë së dobët dhe ndikon negativisht në kontrollet buxhetore.</p>
Rekomandimi 3	<p>Ministri duhet të siguroj se të gjitha shpenzimet e parave publike duhet të regjistrohen në kodin ekonomik.</p>

4.3 Shpenzimet

4.3.1 Prokurimi

Përshkrimi

Rregullat e prokurimit kanë për qëllim të sigurojnë se fondet publike arrijnë vlerën për para përmes aplikimit transparent dhe efikas të tyre.

Ne kemi rishikuar procesin e blerjeve përmes prokurimit për të vlerësuar nëse MKK ka zbatuar procedurat dhe i është përmbajtur dispozitave të ligjit të prokurimit publik. Ekzaminimet tona audituese kanë përfshirë tërë procesin e prokurimit, nga planifikimi, inicimi, zhvillimi i aktiviteteve të prokurimit, e deri të menaxhimi dhe realizimi i kontratave.

Çështja 4 – Plani i prokurimit përfshinë edhe shpenzimet që nuk kërkojnë prokurim - Prioriteti i mesëm

E gjetura	Plani i përgatitur i prokurimit për vitin 2014 nuk ishte i qartë sa duhet. Në të ishin përfshirë edhe shpenzimet e planifikuara të cilat nuk kërkojnë prokurim, përfshirë subvencionet dhe transferet si dhe komunalitë. Kjo paqartësi ishte si rrjedhojë e mungesës së njohurive të mjaftueshme të zyrtarëve të prokurimit.
Rreziku	Mungesa e një plani të qartë të prokurimit, krijon paqartësi në ekzekutimin e tij. Kjo më tutje mund të reflekton edhe në menaxhimin e buxhetit në përgjithësi.
Rekomandimi 4	Ministri në bashkëpunim me Sekretarin e Përgjithshëm të sigurojë se zyrtarët e prokurimit kanë kuptuar mjaftueshëm procesin e planifikimit të prokurimit dhe për vitin 2015 kanë përgatitur një plan i cili qartë identifikon nevojat për artikujt që do të prokurohen gjatë vitit.

Çështja 5 - Nënshkrimi i kontratës me Operatorin Ekonomik të papërgjegjshëm - Prioriteti i mesëm

E gjetura	Në dosjen e tenderit, njëra ndër kriteret e kërkuara për nënshkrimin e kontratës ishte dëshmia nga Administrata Tatimore e Kosovës (ATK) që Operatori Ekonomik (OE) nuk ka obligime tatimore të pashlyera. OE kishte sjellë dëshminë (vërtetimin nga ATK i cili dëshmon gjendjen e obligimeve tatimore të OE), mirëpo në bazë të kësaj vërehet se OE kishte obligime tatimore të pashlyera. Mungesa e plotësimit të këtij kriteri e bënë të papërgjegjshëm OE në fjalë. Edhe përkundër kësaj MKK, e kishte shpërblyer me kontratë.
-

Komisioni i vlerësimit nuk ishte treguar i kujdesshëm gjatë vlerësimit të tenderëve, përkatësisht nuk e kishte analizuar përmbajtjen e vërtetimit.

Rreziku Lidhja e kontratave më OE të cilët nuk i plotësojnë kriteret e përcaktuara të përshtatshmërisë rrit rrezikun e një procesi jo efektiv të prokurimit, që rrjedhimisht ndikon në nivelin e të hyrave të shtetit.

Rekomandimi 5 Ministri duhet të sigurojë se komisionet e vlerësimit bëjnë vlerësimin e drejtë të ofertave duke respektuar të gjitha kriteret e përcaktuara në dosje të tenderit.

Çështja 6 - Zotimi, urdhërblerja dhe raporti i pranimit pas pranimit të faturës - Prioritet i mesëm

E gjetura Sipas rregullave të Thesarit, fillimisht duhet të bëhet kërkesa për blerje, zotimi i mjeteve, procedohet urdhërblerja, pastaj të pranohet malli apo shërbimi, dhe pas pranimit të faturës të ekzekutohet pagesa në fjalë.

Procesi i pagesave në MKK, nuk ishte bërë në pajtueshmëri me rregullat e thesarit.

- Në 19 pagesa te investimet kapitale, zotimi, kërkesa për blerje dhe urdhërblerja ishin bërë pas pranimit të faturës, ndërsa në 8 raste të tjera, urdhërblerja është bërë pas pranimit të faturës; dhe
- Në tri raste te mallrat dhe shërbimet, kërkesa për blerje dhe urdhërblerja bëhen pas pranimit të faturës. Gjithashtu për një pagesë urdhërblerja dhe raporti i pranimit të mallit bëhen pas pranimit të faturës.

Zyrtarët e financave, gjatë procesimit të lëndëve për pagesë, kanë dështuar të ndjekin të gjithë hapat e përcaktuara më rregulla të thesarit. Në anën tjetër zyrtari certifikues nuk ka arritur të parandaloj këtë dukuri.

Rreziku Hyrja në obligime pa siguruar fondet e nevojshme do të rezultojë në vonesa të implementimit të kontratës dhe rritjen e obligimeve të papaguara, të cilat do të jenë barrë për buxhetin e vitit vijues. Ndërsa, kryerja e pagesave për mallra dhe shërbime para se të përcaktohen kërkesat/nevojat, mund të rezultojë që të pranohen mallra të cilësisë dhe sasisë jo të nevojshme.

Rekomandimi 6 Ministri duhet të sigurojë implementimin e kontrolleve ekzistuese ose të rrit kontrollet që kontratat të nënshkruhen vetëm atëherë kur ekzistojnë fonde që sigurojnë ekzekutimin e kontratës. Gjithashtu duhet të siguroj se janë forcuar kontrollet në procesin e ekzekutimit të pagesave. Proceset e pagesave duhet të bëhet në pajtim të plotë me hapat e përcaktuar me LMFPF-në, dhe me rregullat e Thesarit.

4.3.2 Shpenzimet jo përmes prokurimit

Përshkrimi

Në kategorinë e shpenzimeve tjera për të cilat nuk nevojitet të zhvillohen procedura të prokurimit, ne testuam disa mostra, përfshirë shpenzimet për udhëtime jashtë vendit, komunal, si dhe shpenzimet për shërbime kontraktuese.

Çështja 7 - Realizimi i shpenzimeve jashtë kompetencave të ministrisë - Prioriteti i mesëm

E gjetura Në 12 pagesa (të evidentuara si shpenzime të rrymës) në vlerë 5,146€, MKK ka bërë pagesën për shpenzimet e rrymës së disa qytetarëve. Derisa shpenzimet e rrymës për MKK-në i mbulon Ministria e Administratës Publike (MAP).

Përkundër mandatit specifik të MKK-së, miratimi i kërkesave të qytetarëve dhe nxjerrja e vendimeve për pagesën e rrymës tejkalon kompetencat dhe përgjegjësitë e caktuara me akte ligjore. Vendimi i Ministrit, si proces administrativ nuk ka mbështetje ligjore dhe si pasojë e kësaj edhe pagesat e bëra bien ndesh me rregullat e menaxhimit financiar si në vijim:

- Mungesa e kompetencës lëndore për shqyrtimin e kërkesave të kësaj natyre të parashtruara nga qytetarët; dhe
- Pagesa e bërë në kundërshtim me rregullat e menaxhimit të financave publike, përkatësisht në kundërshtim me ndarjen buxhetore në kategorinë ekonomike “komunalitë” e cila nuk mbulon pagesat për shpenzime të qytetareve.

Rreziku Pagesat e bëra në mungesë të bazës së qartë ligjore mund të konsiderohen pagesa të parregullta. Gjithashtu aprovimi i kërkesave jashtë mandatit të tyre krijon paqartësi dhe dyfishim të kompetencave me organet kompetente.

Rekomandimi 7 Ministri duhet të sigurojë se janë ndërmarrë të gjitha masat për të ndërprerë pagesat të cilat nuk kanë një mbështetje ligjore. Rastet e tilla duhet të drejtohen të organet respektive kompetente.

4.3.3 Kompensimet (pagat dhe mëditjet)

Përshkrimi

Pagat dhe Mëditjet paguhen përmes një sistemi të centralizuar qeveritar. Kontrollat që operojnë në nivel të MKK-së kanë të bëjnë me kontrollin e pagesave çdo muaj duke i nënshkruar listat e pagave, verifikimin e ndryshimeve të mundshme që mund të paraqiten përmes formularëve, rishikimin e buxhetit për këtë kategori dhe barazimet me Thesarin.

Ne kemi testuar procesin e rekrutimit, listat e pagave dhe mirëmbajtjen e dosjeve të personelit. Testet tona kanë identifikuar çështjet si në vijim:

Çështja 8 - Përfitimi i shtesës së shërbyesve civil nga stafi i kabinetit të Ministrit - Prioriteti i mesëm

E gjetura	Gjashtë të punësuar në kabinetin e Ministrit kanë përfituar shtesën prej 30€ në muaj, shtesë e dedikuar vetëm për stafin e shërbyesve civil. Edhe përkundër faktit se pagesat e tilla nuk paraqesin ndonjë efekt material, ato si të tilla bien ndesh më Ligjin e pagave të shërbyesve civil.
Rreziku	Shtesa për shërbyesit civil e paguar për stafin e kabinetit të ministrit të cilët nuk janë shërbyes civil krijon mos pajtueshmëri ligjore.
Rekomandimi 8	Ministri në bashkëpunim me kabinetin e ministrit të sigurojnë se kanë marrë masat dhe veprimet e nevojshme për të ndërprerë të gjitha pagesat të cilat bien në kundërshtim me Legjislacionin në fuqi.

Çështja 9 - Mospërputhje e titullit të punës në mes Akt emërimeve dhe listës së pagave - Prioritet i mesëm

E gjetura	Rezultatet e mostrës tonë (nëntë mostra) kanë treguar se në të gjitha rastet, titulli i vendit të punës në Akt emërim nuk përputhet me titullin e vendit të punës në listën e pagave (Payroll). Mospërputhja e titullit të vendit të punës në Akt emërim dhe titullit të vendit të punës ka rrjedhë si pasojë e neglizhencës së zyrtareve përgjegjës për të azhurnuar listat e pagave.
Rreziku	Si rezultat i kontrolleve jo të mira gjatë përgatitjes së listës së pagave, ekziston rreziku që pagesat e pagave (koeficientet e pagës) të mos jenë adekuate për vendet e punës, përfshirë detyrat dhe përgjegjësitë që ushtrojnë.
Rekomandimi 9	Ministri duhet të sigurojë se listat e pagave (payroll) janë të përgatitura në pajtueshmëri me Akt emërimet për secilin të punësuar, përfshirë pozitën dhe koeficientin e pagesës.
-

4.3.4 Subvencionet dhe Transferet

Përshkrimi

Gjatë vitit 2014 janë shpenzuar 297,882€ për subvencione dhe transfere, ose mbi 99% e buxhetit final. Përfitues të tyre ishin subjekte publike dhe jo publike. Për të nxjerrë një konkluzion të përgjithshëm lidhur me menaxhimin e tyre, ne kemi testuar 8 lëndë në vlerë prej 12,553€.

Në pajtim me nenin 10, pika 5, e Ligjit nr. 04/L-233 për Buxhet të Republikës së Kosovës për vitin 2014, "Shpenzimi i parave publike nga kategoria e shpenzimeve subvencione e transfere, është i kufizuar në rrethana kur ka bazë ligjore të qartë sipas këtij ligji dhe ndonjë ligji tjetër për ato shpenzime".

Çështja 10 - Parregullsi në menaxhimin e subvencioneve dhe transfereve - Prioriteti i mesëm

E gjetura MKK nuk kishte arritur të ketë një menaxhim të mirë për kategorinë e subvencioneve dhe transfereve. Gjatë vitit 2014 MKK kishte bërë 35 transaksione për OJQ dhe 74 transaksione tjera për individ dhe për biznese pa një bazë të qartë ligjore, përkatësisht pagesa të cilat nuk janë në kompetencë të MKK-së.

Në vijim kemi shpalosur disa nga parregullsitë e identifikuara:

- MKK kishte pranuar një kërkesë nga një qytetare e Prishtinës me 12 maj 2014 për blerjen e një aparati mjekësor (masazher). Kjo kërkesë është aprovuar nga MKK duke subvencionuar blerjen e tij në vlerë 1,500€. Ky shpenzim sipas natyrës bie në fushat e përgjegjësisë së Ministrisë së Shëndetësisë ose Ministrisë së Punës dhe Mirëqenies Sociale (MMPS); dhe
- Më datë 30.05.2014, MKK kishte aprovuar një kërkesë nga një qytetare e Pejës për mbulimin e shpenzimeve të studimeve në vlerë 950€. Ky shpenzim bie në fushat e përgjegjësisë së Ministrisë së Arsimit Shkencës dhe Teknologjisë (MASHT) dhe të MPMS-së.

Rreziku Shfrytëzimi i buxhetit për qëllime të cilat nuk kanë lidhje të drejtpërdrejtë me nevojat e organizatës dhe fushë veprimtarinë e saj mund të shkaktojnë humbje financiare. Kjo gjithashtu krijon ndërhyrje dhe përzierje të kompetencave me institucionet tjera të fushave përkatëse.

Rekomandimi 10 Ministri duhet të siguroj se janë identifikuar qartë nevojat për subvencione dhe transfere, brenda fushës së përgjegjësisë së tyre. Me tutje të gjitha pagesat nga kjo kategori duhet të bëhen vetëm për raste të cilat kanë karakterin e kësaj natyre.

4.4 Pasuritë dhe detyrimet

4.4.1 Pasuritë kapitale dhe jo-kapitale

Përshkrimi

Menaxhimi i pasurisë kapitale është pjesë e rëndësishme e menaxhimit financiar dhe kontrollit në sektorin publik. Objektivat në lidhje me trajtimin e pasurisë kanë të bëjnë me sigurimin dhe menaxhimin efektiv të pasurisë, si dhe mbajtjen e saktë dhe të plotë të regjistrave të pasurisë, përmes përditësimit të vazhdueshëm të të dhënave.

Pasuria neto në regjistrin kontabël ishte 251,880€, ndërsa pasuria jo-kapitale me vlerë nën 1,000€ ishte 8,688€. Ne kemi rishikuar nëse procesi i regjistrimit dhe mënyra e mbajtjes së evidencës është në pajtueshmëri me kërkesat e Rregullores MF Nr. 02/2013, për menaxhimin e pasurisë jo financiare të organizatave buxhetore. Rekomandimi lidhur me inventarizimin e pasurisë është adresuar plotësisht, mirëpo ne kemi identifikuar parregullsi në evidentimin e pasurisë në regjistrat kontabël.

Çështja 11 – Evidenca jo të plota lidhur me pasurinë jo financiare - Prioritet i lartë

E gjetura Pasuritë e MKK-së nuk ishin menaxhuar sipas kërkesave ligjore. Vendimi i Sekretarit të Përgjithshëm për formimin e komisionit për vlerësimin e pasurive, ishte bazuar në UA 21/2009 e shfuqizuar një vit më parë.

MKK nuk kishte evidenca të plota për pasurinë, një pjesë e tyre nuk ishin evidentuar në regjistrat kontabël (Vendosja e Rampës dhe Detektorit në Objektin e MKK-së në vlerë 9,890€).

Në anën tjetër, një pjesë e konsiderueshme e buxhetit të investimeve kapitale ishte bërë për komunat dhe komunitetin (ndërtesa banimi, ndërtimi i rrugëve lokale, ujësjellës, kanalizime etj). Pas përfundimit të investimeve, pasuria nuk ishin regjistruar si pasuri e MKK-së si dhe nuk ishin tjetërsuar (prona nuk ishte bartur të përfituesit) si pasuri financiare³.

Rreziku Në mungesë të evidencave të plota menaxhmenti nuk ka të dhëna të sakta mbi pasurinë, andaj ekziston rreziku i humbjes apo keqpërdorimit të tyre.

Rekomandimi 11 Ministri duhet të sigurojë se bëhet një analizë e arsyeve për mos regjistrimit të plotë të pasurisë dhe të sigurojë se ky regjistër është plotësuar me informatat e nevojshme. Me tutje të gjitha investimet e bëra për komunat dhe komunitetin duhet të tjetërsohen (bartën të përfituesit) si pasuri financiare.

---

³ Kërkesë e përcaktuar më Rregulloren MF – Nr. 02/2013 – për Menaxhimin e Pasurisë jo Financiare në Organizatat Buxhetore, Neni 9 - Tjetërsimi i pasurisë financiare, pika 3. Tjetërsimi i pasurisë mund të ndodhë në rast të: Shitjes; Transferit në ndonjë organizatë tjetër buxhetore; Dhënies në formë të dhurimit apo transferit, si dhe asgjësimit.

4.4.2 Trajtimi i borxheve

Përshkrimi

Në fund të vitit 2014, obligimet e papaguara të MKK-së ishin në vlerë 8,474€, që krahasuar me vitin 2013 ishin ulur për 6,038€. Këto detyrime janë bartur për t'u paguar në vitin 2015.

Ne kemi testuar mënyrën e evidentimit dhe raportimit të tyre dhe kemi bërë testime substanciale në disa raporte.

Ne nuk kemi ndonjë çështje për të raportuar.

Rekomandimi

Ne nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

4.4.3 Trajtimi i detyrimeve Kontingjente

Përshkrimi

Në kuadër të detyrimeve, ne i trajtuam edhe pjesën e detyrimeve kontingjente. Për t'i testuar këto ne analizuam pagesat të cilat janë bërë më vendime gjyqësore gjatë viteve paraprake.

Çështja 12 - Mos shpalosje e detyrimeve kontingjente - Prioritet i lartë

E gjetura	<p>Në PVF-të e vitit 2014, MKK nuk kishte shpalosur detyrime kontingjente për tri vitet e fundit, edhe pse gjatë të tri viteve kishin bërë pagesa më vendime gjyqësore, të cilat i kemi prezantuar si në vijim:</p> <ul style="list-style-type: none"> Në vitin 2014, pagesat e tilla për mallra dhe shërbime si dhe komunalit ishin në vlerë 100€, ndërsa për vitet 2013 dhe 2012 ishin në vlerë 23,130€; si dhe Pagesat për investime kapitale për vitin 2014 ishin 33,999€, ndërsa për vitet 2013 dhe 2012 ishin në vlerë 210,134€.
Rreziku	<p>Në mungesë të informatave të plota për detyrimet kontingjente, ekziston rreziku që menaxhmenti të ballafaqohet më probleme financiare. Pagesat e tilla nga buxheti i projekteve të vitit aktual shkaktojnë që objektivat e parashikuara të mos realizohen.</p>
Rekomandimi 12	<p>Ministri në bashkëpunim me Sekretarin e Përgjithshëm duhet të sigurojnë se mbahet një raport për detyrimet kontingjente i cili azhurnohet në vazhdimësi, si dhe në fund të çdo viti shpaloset në PVF.</p>

4.5 Sistemi i auditimit të brendshëm

Përshkrimi

NJAB kishte përgatitur planin vjetor të auditimit, si dhe planin strategjik të tij. Plan ishte bërë në bazë të vlerësimit të rrezikut dhe prioriteteve financiare.

Për vitin 2014, NJAB kishte planifikuar pesë auditime të rregullta. Të gjitha auditimet ishin përfunduar sipas planit dhe raportet ishin të një cilësie të lartë. Ato i ofruan menaxhmentit një pasqyrë të qartë mbi nivelin e sigurisë së kontrolleve të brendshme dhe efektivitetin e tyre.

Raportet e realizuara të auditimit të brendshëm gjatë vitit 2014 ishin:

- Departamenti për financa dhe shërbime të përgjithshme – Depoja;
- Departamenti për planifikim të politikave dhe analizave – Respektimi i ligjeve, rregulloreve dhe udhëzimeve për subvencione;
- Zyra për buxhet dhe financa – Respektimi i ligjeve dhe udhëzimeve administrative financiare në shpenzimin e parasë publike;
- Departamenti për financa dhe shërbimet e përgjithshme - Autoparku - Respektimi i ligjeve, udhëzimeve administrative për funksionimin e automjeteve zyrtare; dhe
- Divizioni për Prokurim Publik – Respektimi i ligjeve, rregullave dhe udhëzimeve për prokurim publik.

Gjithashtu NJAB ka bërë një raport përmbledhës të punës së tyre për vitin 2014, në të cilin prezantohet performanca e tyre. Në raportet e përfunduara, NJAB kishte dhënë 32 rekomandime, derisa 26 janë implementuar. Ndërsa rekomandimet e pa implementuara pritet të adresohen gjatë gjashtëmujorit të parë të vitit 2015.

Komiteti i auditimit (KA) gjatë vitit 2014 kishte mbajtur katër takime. Në këto takime ishte diskutuar për implementimin e rekomandimeve të dala nga raportet e auditimit të NJAB-it.

Rekomandimet

Ne nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

Shtojca I: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZAP

(e shkëputur nga ISSAI 200)

Forma e opinionit

147. Auditori duhet të japë një **opinion të pa-modifikuar** nëse arrin në përfundimin se pasqyrat financiare janë përgatitur, në të gjitha aspektet materiale, në pajtim me kornizën e zbatueshme financiare.

Nëse auditori, bazuar mbi dëshmitë e marra të auditimit, arrin në përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi përmbajnë anomali materiale ose nuk arrin të marrë dëshmi të mjaftueshme auditimi për të nxjerrë përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi nuk përmbajnë anomali materiale, atëherë ai duhet të modifikojë opinionin në raportin e auditorit sipas pjesës që flet për ‘Përcaktimin e llojit të modifikimit që i bëhet opinionit të auditorit’.

148. Nëse pasqyrat financiare të përgatitura sipas kërkesave të një kornize për prezantim të drejtë nuk arrijnë të japin një paraqitje të drejtë, auditori duhet të diskutojë çështjen me menaxhmentin dhe, varësisht nga kërkesat e kornizës së zbatueshme për raportim financiar dhe nga mënyra se si zgjidhet çështja, të përcaktojë nëse është e nevojshme të modifikojë opinionin e auditimit.

Modifikimet që i bëhen opinionit në raportin e auditorit

151. Auditori duhet të modifikojë opinionin në raportin e auditorit në rast se, duke u bazuar në dëshmitë e marra të auditimit, arrin në përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi përmbajnë gabime materiale, ose në qoftë se auditori nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të nxjerrë përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi nuk përmbajnë anomali materiale. Auditorët mund të japin tre lloje opinionesh të modifikuara: opinion të kualifikuar, opinion të kundërt dhe mohim të opinionit.

Përcaktimi i llojit të modifikimit që i bëhet opinionit të auditorit

152. Vendimi se cili lloj i opinionit të modifikuar është i përshtatshëm varet nga:

- Natyra e çështjes që i jep shkas modifikimit – d.m.th nëse pasqyrat financiare përmbajnë anomali materiale ose, në rast se ishte e pamundur për të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, mund të përmbajnë anomali materiale; dhe
- Gjykimi i auditorit rreth përhapjes së efekteve ose efekteve të mundshme që çështja ka në pasqyrat financiare.

153. Auditori duhet të japë një **opinion të kualifikuar nëse**: (1) pasi ka marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, auditori arrin në përfundimin se anomali, ose individualisht ose së bashku, janë materiale por nuk janë përhapur në pasqyrat financiare, ose (2) nëse auditori nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme në të cilat të bazojë një opinion, por arrin në përfundimin se efektet e çdo gabimi të pazbuluar mbi pasqyrat financiare kanë mundur të jenë materiale por jo të përhapura.

154. Auditori duhet të japë një **opinion të kundërt nëse**, pasi ka marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, auditori arrin në përfundimin se anomali, ose individualisht ose së bashku, janë edhe materiale edhe të përhapura në pasqyrat financiare.

155. Auditori duhet japë **mohim të opinionit nëse**, pasi nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme në të cilat të bazojë një opinion, auditori arrin në përfundimin se efektet e çdo gabimi të pazbuluar mbi pasqyrat financiare kanë mundur të jenë edhe materiale edhe të përhapura. Nëse, pas pranimi të angazhimit, auditori bëhet i vetëdijshëm se menaxhmenti ka imponuar një kufizim të fushëveprimit të auditimit, për të cilin auditori konsideron se mund të rezultojë në nevojën për të shprehur një opinion të kualifikuar ose mohim opinionit mbi pasqyrat financiare, auditori duhet të kërkojë nga menaxhmenti ta heqë atë kufizimin.

156. Nëse auditori jep një opinion të modifikuar, ai duhet të modifikojë edhe titullin për të korresponduar me llojin e opinionit i shprehur. ISSAI 1705 jep udhëzime shtesë rreth gjuhës specifike që duhet përdorur kur jepet një opinion dhe për të përshkruar përgjegjësinë e auditorit. Ajo gjithashtu përfshin shembuj ilustrues të raporteve.

Paragrafët e Theksimit të Çështjes dhe paragrafët e Çështjeve të Tjera në raportin e auditorit

157. Nëse auditori e konsideron të nevojshme për të tërhequr vëmendjen e përdoruesve në një çështje të paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare, e cila është sa e rëndësishme aq edhe thelbësore që ata të kuptojnë pasqyrat financiare, por ka prova të mjaftueshme e të përshtatshme se çështja nuk përmban anomali materiale në pasqyrat financiare, auditori duhet të përfshijë një paragraf të Theksimit të Çështjes në raportin e tij. Paragrafët për Theksimin e Çështjes duhet t'i referohen vetëm informacionit të paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare.

158. Një paragraf i Theksimit të Çështjes duhet:

- Të përfshihet menjëherë pas opinionit;
- Të ketë titullin 'Theksim i Çështjes' ose ndonjë titull tjetër të përshtatshëm;
- Të përmbajë një referencë të qartë ndaj çështjes që theksohet dhe të tregojë se në ç'pjesë të pasqyrave financiare mund të gjenden shpalosjet relevante që e përshkruajnë plotësisht çështjen;
- Të tregojë se opinionit i auditimit nuk është modifikuar për sa i përket çështjes të theksuar.

159. Nëse auditori e konsideron të nevojshme për ta komunikuar një çështje, përveç atyre që janë paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare, e cila, në gjykimin e auditorit, është e rëndësishme për përdoruesit në mënyrë që ta kuptojnë auditimin, përgjegjësitë e auditorit apo raportin e auditimit, dhe me kusht që kjo nuk është e ndaluar me ligj ose rregullore, duhet të përpilohet një paragraf me titullin "Çështje Të Tjetra", apo ndonjë titull tjetër të përshtatshëm. Ky paragraf duhet të paraqitet menjëherë pas opinionit dhe pas çdo paragrafi të Theksimit të Çështjes.

Shtojca II: Rekomandimet e vitit paraprak

Komponenti i Auditimit	Rekomandimet e dhëna	Rekomandimet plotësisht të adresuara	Rekomandimet pjesërisht të adresuara	Rekomandimet e pa adresuara
3. Rekomandimet e vitit paraprak	Ministri duhet të sigurojë se janë ndërmarrë të gjitha masat e nevojshme për të adresuar të gjitha rekomandimet, në përputhje me kohën e përcaktuar në planin e veprimit për adresimin e rekomandimeve të dhëna.	Po		
4.2. Qeverisja e mirë	Ministri duhet të sigurohet se mbulimi i pozitave udhëheqëse të jetë konsistente me kornizën e kontrollit të brendshëm dhe kornizën e ligjit për shërbim civil.	Po		
4.3.1. Prokurimi	Ministri duhet të sigurojë mekanizma më të forta dhe efektive të kontrolleve përfshirë mbikëqyrjen për të siguruar se MIM po respektohen nga partnerët në marrëveshje dhe se veprimet ndërmerren sipas nevojës kur shfaqen mangësitë.	Po		
4.3.1. Prokurimi	Ministri duhet të sigurohet se gjatë përgatitjes së dosjes së tenderit janë specifikuar qartë për emërimin e menaxherëve të kontratave brenda afatit kohor të paraparë në dosje të tenderit. Gjithashtu të bëhet monitorimi i projekteve për të marrë siguri se respektohen kushtet e përcaktuara në kontrata.	Po		
4.4. Subvencionet dhe Transferet	Ministri duhet të sigurojë që subvencionet të parapaguhën në tërë shumën e projektit. Në vend të kësaj, subvencionet duhet të jepen në pjesë në pajtim me progresin e arritur në realizimin e projektit derisa vendimet për subvencionimin e projekteve të mbështeten në baza të qarta ligjore.			Jo, nuk është adresuar
4.5.1. Pasuritë kapitale dhe jo kapitale	Ministri duhet të sigurojë se janë ndërmarrë të gjitha masat e nevojshme në mënyrë që procesi i inventarizimit të pasurisë të bëhet në pajtim me kërkesat e përcaktuara në UA për Menaxhimin e pasurisë.	Po		